

17 DOMINGO ORDINARIO (B)

solo Dios, padre de todos, que está sobre todos, por todos y en todos.

1ª Lectura

(2Re 4,42-44)

Lectura del segundo libro de los Reyes. En aquellos días un hombre llegó de Baal Salisá, trayendo al hombre de Dios el pan de las primicias, veinte panes de cebada y espigas nuevas en su alforja. Eliseo ordenó: «Dalo a las gentes para que coman». Pero su criado replicó: «¿Cómo voy a poner esto delante de cien hombres?». Él dijo: «Dalo a la gente para que coman, pues esto dice el Señor: Comerán, y sobrarán». Se lo sirvió y comieron; y sobró, como había dicho el Señor.

Salmo Responsorial

(Sal 145)

Te alabarán, Señor, todas tus obras,
y tus fieles te bendecirán;
anunciarán la gloria de tu reino
y hablarán de tus proezas.

Los ojos de todos están fijos en ti
y tú les das a su tiempo la comida;
abres la mano y sacias a placer
a todos los vivientes.

El Señor es justo
en todos sus caminos,
leal en todas sus acciones;
el Señor está cerca
de los que lo invocan,
de los que lo invocan con sinceridad.

2ª Lectura

(Ef 4,1-6)

Lectura de la carta del Apóstol San Pablo a los Efesios. Yo -que estoy preso por la causa del Señor- os pido que caminéis de una manera digna de la vocación que habéis recibido. Sed humildes, amables y pacientes. Soportaos unos a otros con amor. Esforzaos por mantener la unidad del espíritu con el vínculo de la paz. Hay un solo cuerpo y un solo Espíritu, como una es la esperanza a la que habéis sido llamados. Hay un solo Señor, una sola fe, un solo bautismo y un

Evangelio

(Jn 6,1-15)

Lectura del Santo Evangelio según San Juan. Después Jesús pasó al otro lado del lago de Galilea (o Tiberíades). La gente lo seguía, porque veían los prodigios que hacía con los enfermos. Jesús subió al monte y allí se sentó con sus discípulos. Estaba cerca la pascua, la fiesta de los judíos. Jesús alzó los ojos y, al ver tanta gente, dijo a Felipe: «¿Dónde compraremos panes para que coman todos ellos?». Decía esto para probarlo, pues él sabía lo que iba a hacer. Felipe le contestó: «El sueldo de un año no bastaría para que cada uno de ellos comiera un poco». Entonces, uno de los discípulos, Andrés, el hermano de Simón Pedro, dijo: «Aquí hay un muchacho que tiene cinco panes de cebada y dos peces. Pero, ¿qué es esto para tantos?». Jesús dijo: «Decidles que se sienten». Había mucha hierba en aquel sitio. Eran unos cinco mil hombres. Jesús tomó los panes, dio gracias y los distribuyó entre todos; y lo mismo hizo con los peces. Les dio todo lo que quisieron. Cuando se saciaron, dijo a sus discípulos: «Recoged los trozos sobrantes para que no se pierda nada». Los recogieron, y llenaron doce canastos de las sobras de los cinco panes de cebada. La gente, al ver el milagro que había hecho Jesús, decía: «Éste es el profeta que tenía que venir al mundo». Y Jesús, dándose cuenta que querían llevárselo para hacerle rey, se retiró otra vez al monte él solo.

ITALIANO

XVII DOMENICA. Tempo ordinario (B)

1ª Lettura

(2Re 4,42-44)

Dal secondo libro dei Re. In quei giorni, venne poi un uomo di Baal-Salisa che portava all'uomo di Dio nella bisaccia pane di primizia: venti pani d'orzo e del farro. Eliseo disse: «Dalli a questa gente perché ne mangi». Il suo servo obiettò: «Come posso dare questo a cento persone?». Il profeta disse: «Dalli alla gente perché ne mangi, poiché il Signore ha detto così: "Se ne mangerà e ne avanzerà!"». Quegli li diede ed essi mangiarono e ne avanzarono, secondo la parola del Signore.

Salmo Responsoriale

(Sal 145)

Ti celebrino, Signore, tutte le creature,
ti benedicano i tuoi fedeli.
Dicano la gloria del tuo regno,
parlino della tua magnificenza.

A te sono rivolti in attesa gli occhi di tutti,
e tu dai loro il cibo a tempo opportuno.
Tu apri la tua mano
e sazi a volontà ogni vivente.

Giusto è il Signore in tutte le sue vie,
santo in tutte le sue opere.
Il Signore sta vicino a quanti l'invocano,
a tutti quelli che l'invocano con sincerità.

2ª Lettura

(Ef 4,1-6)

Dalla lettera di san Paolo Apostolo agli Efesini. Fratelli: perciò io, il prigioniero per il Signore, vi invito a condurre una vita degna della vocazione alla quale siete stati chiamati, con tutta umiltà, dolcezza e longanimità, sopportandovi a vicenda

con amore, preoccupati di conservare l'unità dello spirito col vincolo della pace: un solo corpo e un solo spirito, così come siete stati chiamati a una sola speranza, quella della vostra vocazione; un solo Signore, una sola fede, un solo battesimo; un solo Dio e Padre di tutti, che è sopra tutti, agisce per mezzo di tutti e dimora in tutti.

Vangelo

(Gv 6,1-15)

Dal vangelo secondo Giovanni. In quel tempo, Gesù se ne andò dall'altra parte del mare di Galilea, di Tiberiade. Lo seguiva molta gente, perché vedevano i segni che faceva sui malati. Allora Gesù salì sul monte e lì si sedette con i suoi discepoli. Era prossima la Pasqua, la festa dei Giudei. Gesù, alzati gli occhi e vista molta gente venire a sé, dice a Filippo: «Da dove potremo comperare pane per sfamare costoro?». Questo lo diceva per metterlo alla prova; egli infatti ben sapeva quello che stava per fare. Gli rispose Filippo: «Duecento denari di pane non bastano per darne un pezzetto a ciascuno». Gli dice uno dei suoi discepoli, Andrea, fratello di Simone Pietro: «C'è qui un ragazzino che ha cinque pani d'orzo e due pesci. Ma che cos'è questo per così tanta gente?». Disse Gesù: «Fateli sedere!». L'erba in quel luogo era abbondante. Si sedettero dunque gli uomini, all'incirca cinquemila. Gesù prese allora i pani e, rese grazie, li distribuì a coloro che erano seduti, ugualmente fece dei pesci, quanti ne vollero. Quando poi furono sazi, dice ai suoi discepoli: «Raccogliete i pezzi avanzati perché niente vada perduto». Fecero dunque la raccolta e riempirono dodici ceste di pezzi dei cinque pani d'orzo che erano rimasti a coloro che avevano mangiato. Visto il segno che aveva fatto, quegli uomini dicevano: «Questi è veramente il profeta che deve venire nel mondo». Ma Gesù, saputo che stavano per venire a rapirlo per farlo re, si ritirò nuovamente sul monte, egli solo.

FRANÇAIS

17e DIMANCHE. Temps ordinaire (B)

1er Lecture (2R 4,42-44)

Lecture du second livre des Rois. Un homme arriva de Baal-Chalicha; dans son sac il apportait du pain à l'homme de Dieu: vingt pains d'orge et de blé que l'on avait faits avec la farine de la nouvelle récolte. Élisée lui dit: "Donne à ces hommes pour qu'ils mangent." Mais son serviteur lui dit: "Je ne vais tout de même pas servir cela pour cent personnes." Il reprit: "Donne à ces gens et qu'ils mangent, car voici ce que dit Yahvé: On en mangera et il en restera." Il les servit donc, ils en mangèrent et laissèrent des restes comme Yahvé l'avait dit.

Psaume de Méditation (Ps 145)

Que tes oeuvres te louent, Seigneur,
et que tes fidèles te bénissent.
Qu'ils proclament la gloire de ton règne
et nous redisent tes exploits.
Tous attendent de toi
que tu leur donnes
la nourriture en son temps.

Tu ouvres ta main,
et pour tous les vivants
c'est l'abondance de tes biens.
Le Seigneur est juste,
quelles que soient ses voies,
il montre sa bonté en toutes ses oeuvres.

Le Seigneur est proche
de celui qui l'appelle,
proche de tous ceux
qui l'appellent, s'ils sont vrais.

2ème Lecture (Ep 4,1-6)

Lecture de la lettre de saint Paul Apôtre aux Éphésiens. Frères, je vous le demande, moi, le prisonnier dans le Seigneur: montrez-vous dignes de l'appel que vous avez reçu. Faites preuve d'humilité, de bonté, d'esprit de compréhension, et supportez-vous les uns les autres avec amour. Efforcez-vous de garder

l'unité de l'esprit grâce au lien de la paix. Qu'il y ait un seul corps et un seul esprit, tout comme vous avez été appelés à une même vocation et espérance: un seul Seigneur, une seule foi, un seul baptême, un seul Dieu et Père de tous, qui est au-dessus de tout, et qui fait tout en tous!

Évangile (Jn 6,1-15)

Évangile de Jésus Christ selon saint Jean. Jésus alla sur les bords de la mer de Galilée, du côté de Tibériade. Une foule nombreuse le suivait, car elle voyait les signes miraculeux qu'il opérait sur les malades. Jésus monta sur la colline, et là il s'assit avec ses disciples. La Pâque, la fête des Juifs, était proche. Jésus, donc, leva les yeux et vit cette grande foule qui montait vers lui. Alors il dit à Philippe: "Où allons-nous acheter des pains pour qu'ils aient à manger?" Jésus disait cela pour voir comment Philippe allait réagir, car lui savait ce qu'il allait faire. Philippe lui répond: "Même avec deux cents pièces d'argent, le pain ne suffirait pas pour que chacun en ait un morceau." Un des disciples de Jésus, André, le frère de Simon-Pierre, dit alors: "Il y a là un garçon avec cinq pains d'orge et deux poissons: nous voilà bien pour nourrir toute cette foule!" Mais Jésus dit: "Faites asseoir tout ce monde." Il y avait beaucoup d'herbe à cet endroit et les hommes s'assirent; ils étaient environ cinq mille. Jésus donc prend les pains et rend grâce, puis il en donne à ce monde qui s'est mis à l'aise, et il leur donne de même du poisson, autant qu'ils en veulent. Quand ils ont tous mangé à leur faim, Jésus dit à ses disciples: "Ramassez les morceaux qui restent, il ne faut rien perdre." On les ramasse donc et on remplit douze corbeilles avec les débris des cinq pains d'orge, tout ce qu'on n'avait pas mangé. A la vue du signe que Jésus venait de faire, les gens commencèrent à dire: "Cet homme est vraiment le prophète qui doit venir dans le monde!" Jésus comprit qu'ils allaient l'enlever pour le proclamer roi; alors, une fois de plus, il les laissa et s'en alla tout seul dans la montagne.

17th SUNDAY IN ORDINARY TIMES (B)

1st. Reading

(2K 4,42-44)

A man came from Baal-shalishad bringing bread and wheat to the man of God. These were from the first part of the harvest, twenty loaves of barley and wheat. Elisha told him, "Give the loaves to these men that they may eat." His servant said to him, "How am I to divide these loaves among one hundred men?" Elisha insisted, "Give them to the men that they may eat, for Yahweh says: They shall eat and have some left over." So the man set it before them; and they ate and had some left, as Yahweh had said.

Responsorial Psalm

(Ps 145)

All your works will give you thanks;
all your saints, O Lord, will praise you.
They will tell of the glory
of your kingdom and
speak of your power,

All creatures look to you
to be fed in due season;
with open hand you satisfy
the living according to their needs.

Righteous is the Lord in all his ways,
his mercy shows in all his deeds.
He is near those who call on him,
who call trustfully upon his name.

2nd. Reading

(Eph 4,1-6)

Therefore I, the prisoner of Christ, invite you to live the vocation you have received. Be humble, kind, patient, and bear with one another in love. Make every effort to keep among you the unity of Spirit through bonds of peace. Let there be one body and one spirit, for God, in calling you, gave the same Spirit to all. One Lord, one faith,

one baptism. One God, the Father of all, who is above all and works through all and is in all.

Gospel

(Jn 6,1-15)

After this Jesus went to the other side of the Sea of Galilee, near Tiberias, and large crowds followed him because of the miraculous signs they saw when he healed the sick. So he went up into the hills and sat down there with his disciples. Now the Passover, the feast of the Jews, was at hand. Then lifting up his eyes, Jesus saw the crowds that were coming to him and said to Philip, "Where shall we buy bread so that these people may eat?" He said this to test Philip, for he himself knew what he was going to do. Philip answered him, "Two hundred silver coins would not buy enough bread for each of them to have a piece." Then one of Jesus' disciples, Andrew, Simon Peter's brother, said, "There is a boy here who has five barley loaves and two fish; but what good are these for so many?" Jesus said, "Make the people sit down." There was plenty of grass there so the people, about five thousand men, sat down to rest. Jesus then took the loaves, gave thanks and distributed them to those who were seated. He did the same with the fish and gave them as much as they wanted. And when they had eaten enough, he told his disciples, "Gather up the pieces left over, that nothing may be lost." So they gathered them up and filled twelve baskets with bread, that is with pieces of the five barley loaves left by those who had eaten. When the people saw this sign that Jesus had just given, they said, "This is really the Prophet, he who is to come into the world." Jesus realised that they would come and take him by force to make him king; so he fled to the hills by himself.

17. SONNTAG IM JAHRESKREIS (B)

1. LESUNG

(2 Kön 4, 42-44)

Lesung aus dem Das zweiten Buch der Könige. Einmal kam ein Mann von Baal-Schalischa und brachte dem Gottesmann Brot von Erstlingsfrüchten, zwanzig Gerstenbrote, und frische Körner in einem Beutel. Elischa befahl seinem Diener: Gib es den Leuten zu essen! Doch dieser sagte: Wie soll ich das hundert Männern vorsetzen? Elischa aber sagte: Gib es den Leuten zu essen! Denn so spricht der Herr: Man wird essen und noch übriglassen. Nun setzte er es ihnen vor; und sie aßen und ließen noch übrig, wie der Herr gesagt hatte.

ZWISCHENGESANG

(Ps 145)

Danken sollen dir, Herr, all deine Werke
und deine Frommen dich preisen.
Sie sollen von der Herrlichkeit
deines Königtums reden,
sollen sprechen von deiner Macht,

Aller Augen warten auf dich,
und du gibst ihnen Speise zur rechten Zeit.
Du öffnest deine Hand und sättigst alles,
was lebt, nach deinem Gefallen.

Gerecht ist der Herr in allem, was er tut,
voll Huld in all seinen Werken.
Der Herr ist allen, die ihn anrufen, nahe,
allen, die zu ihm aufrichtig rufen.

2. LESUNG

(Eph 4, 1-6)

Lesung aus dem Brief an die Epheser. Ich, der ich um des Herrn willen im Gefängnis bin, ermahne euch, ein Leben zu führen, das des Rufes würdig ist, der an euch erging. Seid demütig, friedfertig und geduldig, ertragt einander in Liebe, und bemüht euch, die Einheit des Geistes zu wahren durch den Frieden, der euch zusammenhält. Ein Leib und ein Geist, wie euch durch eure Berufung auch eine gemeinsame Hoffnung gegeben ist; ein Herr, ein Glaube,

eine Taufe, ein Gott und Vater aller, der über allem und durch alles und in allem ist.

EVANGELIUM

(Joh 6, 1-15)

Evangelium nach Johannes. Jesus ging an das andere Ufer des Sees von Galiläa, der auch See von Tiberias heißt. Eine große Menschenmenge folgte ihm, weil sie die Zeichen sahen, die er an den Kranken tat. Jesus stieg auf den Berg und setzte sich dort mit seinen Jüngern nieder. Das Pascha, das Fest der Juden, war nahe. Als Jesus aufblickte und sah, daß so viele Menschen zu ihm kamen, fragte er Philippus: Wo sollen wir Brot kaufen, damit diese Leute zu essen haben? Das sagte er aber nur, um ihn auf die Probe zu stellen; denn er selbst wußte, was er tun wollte. Philippus antwortete ihm: Brot für zweihundert Denare reicht nicht aus, wenn jeder von ihnen auch nur ein kleines Stück bekommen soll. Einer seiner Jünger, Andreas, der Bruder des Simon Petrus, sagte zu ihm: Hier ist ein kleiner Junge, der hat fünf Gerstenbrote und zwei Fische; doch was ist das für so viele! Jesus sagte: Laßt die Leute sich setzen! Es gab dort nämlich viel Gras. Da setzten sie sich; es waren etwa fünftausend Männer. Dann nahm Jesus die Brote, sprach das Dankgebet und teilte an die Leute aus, soviel sie wollten; ebenso machte er es mit den Fischen. Als die Menge satt war, sagte er zu seinen Jüngern: Sammelt die übriggebliebenen Brotstücke, damit nichts verdirbt. Sie sammelten und füllten zwölf Körbe mit den Stücken, die von den fünf Gerstenbrot nach dem Essen übrig waren. Als die Menschen das Zeichen sahen, das er getan hatte, sagten sie: Das ist wirklich der Prophet, der in die Welt kommen soll. Da erkannte Jesus, daß sie kommen würden, um ihn in ihre Gewalt zu bringen und zum König zu machen. Daher zog er sich wieder auf den Berg zurück, er allein.

17 NIEDZIELA ZWYKŁA (B)

PIERWSZE CZYTANIE

(2 Krl 4, 42-44)

Czytanie z Drugiej Księgi Królewskiej. Pewien człowiek przyszedł z Baal-Szalisza, przynosząc mężowi Bożemu chleb z pierwocin, dwadzieścia chlebów jęczmiennych i świeżego zboża w worku. On zaś rozkazał: «Podaj ludziom i niech jedzą!» Lecz sługa jego odrzekł: «Jakże to rozdzielię między stu ludzi?» A on odpowiedział: «Podaj ludziom i niech jedzą, bo tak mówi Pan: Nasycą się i pozostawią resztki». Położył więc to przed nimi, a ci jedli i pozostawili resztki - według słowa Pańskiego. Oto słowo Boże.

PSALM RESPONSORYJNY

(Ps 145)

Niechaj Cię wielbią, Panie, wszystkie dzieła Twoje i święci Twoi niech Cię błogosławią!
Niech mówią o chwale Twojego królestwa i niech głoszą Twoją potęgę,

Oczy wszystkich oczekują Ciebie,
Ty zaś dajesz im pokarm we właściwym czasie.
Ty otwierasz swą rękę
i wszystko, co żyje, nasycasz do woli.

Pan jest sprawiedliwy na wszystkich swych drogach i łaskawy we wszystkich swoich dziełach.
Pan jest blisko wszystkich, którzy Go wzywają, wszystkich wzywających Go szczerze.

DRUGIE CZYTANIE

(Ef 4, 1-6)

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Efezjan. Bracia: Zatem zachęcam was ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania, jakim zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości. Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój. Jedno jest Ciało i jeden Duch, bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie. Jeden jest Pan, jedna wiara, jeden chrzest. Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który [jest i działa] ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich. Oto słowo Boże

EWANGELIA

(J 6, 1-15)

Słowa Ewangelii według świętego Jana. Jezus udał się za Jezioro Galilejskie, czyli Tyberiadzkie. Szedł za Nim wielki tłum, bo widziano znaki, jakie czynił na tych, którzy chorowali. Jezus wszedł na wzgórze i usiadł tam ze swoimi uczniami. A zbliżało się święto żydowskie, Pascha. Kiedy więc Jezus podniósł oczy i ujrzał, że liczne tłumy schodzą do Niego, rzekł do Filipa: «Skąd kupimy chleba, aby oni się posilili?» A mówił to wystawiając go na próbę. Wiedział bowiem, co miał czynić. Odpowiedział Mu Filip: «Za dwieście denarów nie wystarczy chleba, aby każdy z nich mógł choć trochę otrzymać». Jeden z uczniów Jego, Andrzej, brat Szymona Piotra, rzekł do Niego: «Jest tu jeden chłopek, który ma pięć chlebów jęczmiennych i dwie ryby, lecz cóż to jest dla tak wielu?» Jezus zatem rzekł: «Każcie ludziom usiąść!» A w miejscu tym było wiele trawy. Usiedli więc mężczyźni, a liczba ich dochodziła do pięciu tysięcy. Jezus więc wziął chleby i odmówiwszy dziękczynienie, rozdał siedzącym; podobnie uczynił z rybami, rozdając tyle, ile kto chciał. A gdy się nasycili, rzekł do uczniów: «Zbierzcie pozostałe ułamki, aby nic nie zginęło». Zebrali więc, i ułomkami z pięciu chlebów jęczmiennych, które zostały po spożywających, napełnili dwanaście koszów. A kiedy ci ludzie spostrzegli, jaki cud uczynił Jezus, mówili: «Ten prawdziwie jest prorokiem, który miał przyjść na świat». Gdy więc Jezus poznał, że mieli przyjść i porwać Go, aby Go obwołać królem, sam usunął się znów na górę. Oto słowo Pańskie.

NEDERLANDS

ZEVENTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR (B)

Eén Heer, één geloof, één doop. Eén God en Vader van allen, die is boven allen, met allen en in allen.

EERSTE LEZING

(2 Kon 4, 42-44)

Uit het tweede der Koningen. In die dagen kwam er iemand uit Baäl-Salisa. In zijn tas bracht hij voor de man van God van de eerstelingen van de oogst twintig gerstebroden en wat vers koren mee. Elisa zei: 'Geef de mannen maar te eten.' Zijn dienaar antwoordde: 'Hoe kan ik dat nu voorzetten aan honderd man?' Maar hij herhaalde: 'Geef het de mannen te eten. Want zo spreekt de HEER: 'Zij zullen eten en overhouden.'" ' Nu zette hij het de mannen voor. Zij aten en hielden nog over, zoals de HEER gezegd had.

TUSSENZANG

(Ps 145)

En wat U gemaakt hebt is U dankbaar, HEER, uw vrome mensen zegenen uw naam. Zij spreken van uw prachtige koningschap, maken melding van uw machtige daden.

De ogen van alle mensen kijken naar U uit, U geeft hun voedsel op de juiste tijd; U opent uw handen en voldoet aan het verlangen van alles wat leeft.

Rechtvaardig is de HEER op al zijn wegen, liefdevol is Hij in alles wat Hij doet. De HEER is nabij voor iedereen die hem roept, iedereen die oprecht om Hem roept.

TWEEDE LEZING

(Ef 4, 1-6)

Uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Efese. Broeders en zusters Ik, de gevangene in de Heer, vraag u dus met aandrang om een leven te leiden dat beantwoordt aan de roeping die u van God ontvangen hebt, en altijd nederig te zijn, zachtmoedig en geduldig, en elkaar liefdevol te verdragen, vol ijver om de eenheid van de Geest te behouden door de band van de vrede: één lichaam en één Geest, zoals u ook geroepen bent tot één hoop, waarvoor Gods roeping borg staat.

EVANGELIE

(Joh 6, 1-15)

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes. In die tijd stak Jezus het meer van Galilea over, ook het meer van Tiberias genoemd. Een grote massa mensen volgde Hem omdat ze de tekenen gezien hadden die Hij aan de zieken verrichtte. Jezus trok het gebergte in en ging daar zitten met zijn leerlingen. Het was kort voor het Joodse paasfeest. Toen Jezus zijn ogen opsloeg en zag dat er een massa mensen naar Hem toestroomde, zei Hij tegen Filippus: 'Waar^o zullen we brood halen om al die mensen te eten te geven?' Dit zei Hij bij wijze van proef; Hij wist zelf wel wat Hij ging doen. Filippus antwoordde: 'Zelfs als we voor tweehonderd denariën^o brood kopen, is dat niet genoeg om ieder ook maar een klein stukje te geven.' Een van zijn leerlingen, Andreas, de broer van Simon Petrus, merkte op: 'Er is hier een jongen die vijf gerstebroden en twee gedroogde visjes bij zich heeft; maar wat hebben we daaraan voor zo'n aantal?' Hierop zei Jezus: 'Zeg tegen de mensen dat ze moeten gaan zitten.' Er was daar veel gras en ze gingen dus zitten; er waren ongeveer vijfduizend mannen. Daarop nam Jezus de broden, en na het uitspreken van het dankgebed deelde Hij ze uit onder de aanwezigen, en zo ook de vissen, zoveel ze maar wilden. Nadat ze volop hadden kunnen eten zei Hij tegen zijn leerlingen: 'Verzamel nu de overgebleven brokken, zodat er niets verloren gaat.' Ze verzamelden ze dus: twaalf korven vulden ze met brokken die van de vijf gerstebroden na de spijziging waren overgebleven. Bij het zien van het teken dat Jezus verricht had, zeiden de mensen: 'Dit is ongetwijfeld de profeet^o die in de wereld komen zou.' Omdat Jezus doorhad dat ze Hem met alle geweld gingen meenemen en tot koning uitroepen, trok Hij zich weer, geheel alleen, in het gebergte terug.